01.10.2015 г. / 19:32:26

Вяра

19.05 по еретическия, † 06 май по църковния календар - Св. праведни Йов Многострадални. Св. мъченик Варвар воин и другите с него

Житие на светия праведен многострадален Иов (ок. 2000-1500 пр. Р. Х.)



Свети праведни Иов Многострадален. Фрагмент от стара българска стенопис. Област Македония

Свети праведен Иов произхождал от племето Авраамово; живял в Арабия - в земята Хус, населявана от потомците на Уц, племенника на Авраам, първенеца на Авраамовия брат Нахор. Иов бил човек на правдата, отличавал се с безукорно поведение, справедливост и доброжелателност към всички, благотворителност, а най-вече със страх Божий, като пазел невинността в сърцето си и избягвал всякакво зло не само в делата, но и във вътрешните си помисли. Той имал седем сина и три дъщери. В страната си бил прославен с богатство: имал седем хиляди овци, три хиляди камили, петстотин рала волове,

петстотин ослици и твърде много слуги; взимал живо и дейно участие в живота на съплеменниците си и оказвал голямо влияние на обществените работи, защото по целия Изток се радвал на голяма почит заради своето благородство и честност. Синовете на Иов, макар и да живеели отделно, всеки в своята шатра, изпитвали помежду си такава силна взаимна любов и живеели в такова разбирателство помежду си, че никога не си позволявали да ядат и пият отделно, почитайки родствените си връзки. Всеки ден поред те се събирали заедно братята със сестрите си, правели гощавки и прекарвали времето си в невинни увеселения и без излишества, чужди на пиянството и безчинствата. Неблагочестиви събирания не би допуснал и добрият и праведен техен баща. Но понеже гощавките на децата били израз на братската им любов и тихо благонравие, праведният мъж не само не ги забранявал, а дори ги поощрявал, утешавайки се със семейния мир. Всеки път, след като изминели седем дни и завършели поредните братски събирания, Иов предлагал на децата си внимателно, с искрена съвест да проверяват поведението си - дали някой не е съгрешил против Бога с дума или помисъл; защото се боял от Бога, но не със страха на роба, а с опасението на синовната любов, и внимателно наблюдавал и себе си, и своя дом, за да не се случи у тях нещо, което би разгневило Господа Бога.

Богобоязненият праведник не се ограничавал само с наблюдения на домашните си и увещания да водят непорочен живот, тъй че никой от тях и в мислите си да не съгрешава пред Създателя си. Всеки път, когато завършвали дните на гощавките, рано сутринта заедно с цялото си семейство Иов принасял всесъжения по броя на всичките си деца и един телец за грях за душите им, защото, казвал той, може би синовете ми са съгрешили и похулили Бога в сърцето си; така правел Иов през всичките такива дни.

Един ден, когато Ангелите Божии, пазителите на човешкия

род, се събрали на небето пред престола на Бога Вседържител, за да застанат пред Него с ходатайство за човеците и да Му принесат човешките молитви за всякакви житейски нужди, дошъл сред тях и дяволът, клеветникът и изкусителят на човешкия род. Низвергнатият от небето сатана по Божие допущение се явил там сред Ангелите, като не изменил на падналата си природа и не по добро желание да ходатайства за благо, а за да изригне злобата си и да похули доброто. Сатанинската гордост във вътрешното си заслепление никога не се примирява с истината - не вижда радостен мир в смирението и покорната преданост на волята на Всеблагия Бог; тя смело внася преоценка на съществуващото според мрачния си поглед и в чуждата ѝ светозарна област на Божествения живот, дръзко измервайки всичко с мярата на своето самомнение!

И казал Господ на сатаната, стоящ пред Него с Ангелите:

- Отде дойде?

Сатаната отговорил:

- Ходих по земята и я обходих.

Господ рекъл:

- Обърна ли внимание върху Моя раб Иов? Защото няма на земята друг човек, който да е като него: непорочен, справедлив, богобоязлив и отбягващ злото!

Сатаната отговорил:

- Нима току-тъй Иов е богобоязлив? Ти не го ли пазиш? Не огради ли отвред него и къщата му и всичко, що има? Ти благослови делата на ръцете му, и стадата му се ширят по земята. Но я простри ръка и се допри до всичко, което е негово, ще ли Те благослови?

Тогава Господ рекъл на сатаната:

- Всичко, което е негово, давам в твоята ръка, прави по своя воля, само върху него не простирай ръка.

И сатаната си отишъл от лицето Господне.

Един ден синовете и дъщерите на Иов пирували в дома на първородния брат. И ето, дошъл вестител при Иов и рекъл:

- Воловете ти оряха и ослиците пасяха при тях; изведнъж савейци нападнаха и ги откараха, а другите избиха; отървах се само аз, за да ти обадя.

Докато говорел, пристигнал втори вестител и казал:

- Огън падна от небето и изгори овците и овчарите; само аз се спасих и дойдох да ти обадя.

Още не изрекъл думите си, дошъл друг и рекъл:

- Халдейци, разделени на три чети, нападнаха камилите и ги откараха, а слугите избиха; отървах се само аз, за да ти обадя.

Докато говорел, пристигнал и четвърти вестител:

- Синовете и дъщерите ти ядяха и пиеха вино в къщата на първородния си брат; но ето, духна силен вятър откъм пустинята и обгърна четирите ъгъла на къщата; тя се събори върху децата и те умряха; отървах се само аз, за да ти обадя.

Изслушал една след друга тия ужасни вести, Иов станал и в знак на тежка скръб раздрал дрехата си, остригал главата си и паднал на земята, преклонил се пред Господа и рекъл:

- Гол излязох от утробата на майка си, гол и ще се завърна в утробата на земята. Господ даде и Господ взе; както беше угодно на Господа, тъй и стана; да бъде благословено името Господне!

Във всичко това Иов не съгреши пред Бога с неразумна дума.

Един ден, когато Божиите Ангели отново застанали пред Господа, сред тях пак дошъл и сатаната.

И рекъл Господ на сатаната:

- Отде дойде?

Той отговорил:

- Ходих по земята и я обходих.

Господ му казал:

- Обърна ли внимание върху Моя раб Иов? Защото няма на земята такъв като него: човек непорочен, справедлив, богобоязлив и отбягващ злото! В сполетелите го беди и досега е твърд в своята непорочност; а ти Ме подбуждаше против него да го погубя без вина!

Сатаната отговорил на Господа така:

- Кожа за кожа, а за живота си човек ще даде всичко, което има.

С това искал да каже, че човек може да претърпи страданията на другия, в чуждата кожа ударите не са тъй чувствителни, дори снемането може да се понесе - то не е болезнено за човека и той може да остане спокоен; но докоснеш ли собственото му тяло - “простри ръка и се допри до костите му и плътта му, - ще ли Те благослови?”

Тогава Господ казал на сатаната:

- Ето, той е в твоята ръка.

Смисълът на тия думи е: давам ти да сториш с него каквото искаш; но “само душата му запази”, не посягай върху основата

на неговото същество - свободната му воля.

Сатаната си отишъл от лицето на Господа и поразил цялото тяло на Иов с люта проказа от ходилата до темето му. Страдалецът трябвало да се отдалечи от хората, понеже болестта му била заразна. Тялото му се покрило с отвратителни смрадни струпеи; по членовете му се разливал вътрешен огън; Иов седнал на гноището вън от града и с чирепчешел струпеите си. Всичките му съседи и познати странели от него и го изоставили. Дори жена му нямала вече състрадание към него.

След време, отчаяна, тя му рекла:

- Докога ще търпиш? Ето, аз ще почакам още малко с надежда да се избавя; защото изчезна от земята твоят спомен, синовете и дъщерите, болките на утробата ми и трудовете, които напразно съм полагала. Сам ти седиш сред смрад от червеи, прекарвайки нощта без покрив; а аз се скитам и слугувам, ходейки от място на място, от къща в къща, чакайки да залезе слънцето, та да почина от трудовете си и от болките, които ме измъчват. Но кажи някаква дума към Бога, похули Го и умри - в смъртта ще намериш освобождение от страданията си, тя ще избави и мене от мъките.

Така просто и естествено, привидно дори удовлетворително разрешавала Иововата жена за него и за себе си въпроса за живота, без да отива по-далеч от земното разбиране за смисъла и предназначението му, по внушение на сатаната - “кожа за кожа”. Измъчена и уморена нравствено, тя била готова да угаси и последния светилник на истинския живот: “похули Бога и умри”.

Но не така разсъждавал за своето състояние самият страдалец Иов, като гледал на своята човешка природа не от гледната точка на тесногръдото самолюбие. Той погледнал със

съжаление жена си и казал:

- Говориш като безумна. Нима доброто ще приемаме от Бога, а злото да не понасяме?

И тоя път Иов не съгрешил против Бога - устата му не Го похулили.

Слухът за нещастието на Иов стигнал съседните страни. Трима негови другари: Елифаз Теманец, Вилдад Савхеец и Софар Наамец научили за злочестините му и се събрали, за да отидат и да утешават страдалеца, и да споделят скръбта му. Но като го наближили, не го познали, защото лицето му било една гнойна рана, отдалеч викнали от ужас и заплакали, раздрали горните си дрехи и посипали с пръст главите си. Седем дни и седем нощи седели с него на земята и никой не промълвил и дума, понеже виждали, че страданието му е твърде голямо и не знаели как да го утешат. Мъчителното мълчание било прекъснато от самия Иов. Той пръв отворил уста и проклел деня, в който се е родил, и изразил дълбоката си скръб, задето му било дадено да види светлината, която сега за него е покрита с тъмнина. За какво му е дарен живот, ако за него той е безотрадна мъка?

- Това, от което се ужасявах, то ме и постигна - казал страдалецът, - и от което се боях, то ме и връхлетя. Няма за мене мира, няма покой, няма утеха: настъпи нещастие.

Тогава проговорили и другарите му, макар с разсъжденията, с които искали да го утешат, още повече да наранявали изстрадалото му сърце. Според искреното си убеждение и вяра, че Правосъдният Бог награждава добрите и наказва лошите, те смятали за неоспоримо и несъмнено, че ако човек изпадне в нещастие, той е грешник, и колкото е по-голямо нещастието, толкова е по-мрачно неговото греховно състояние. Затова мислели, че и Иов има някакви тайни грехове, които

умеел изкусно да скрива от хората и заради които Всевиждащият Бог го наказва. Накарали страдалеца да почувства това от самото начало на беседата им и после с дългите си разсъждения го убеждавали да се покае и да признае престъпленията си. Иов, съзнавайки своята непорочност, въпреки цялата убедителност на думите им, вътрешно бил далеч от това, да признае разсъжденията им за справедливи; с цялата сила на невинността той защитавал доброто си име.

- Докога ще мъчите душата ми и ще ме терзаете с думи? Ето, вече десет пъти ме посрамявате, и не ви е срам да ме измъчвате. “Окаяни утешители сте вие всички!” Ще имат ли край празните ви думи?

Иов им обяснявал и ги уверявал, че страда не заради греховете си, но че Бог по Своята непостижима за човека воля праща на едного тежък, а на друг - щастлив живот. Приятелите му, като смятали, че и Бог постъпва с хората по същите закони на възмездието, по които произнася присъдата си и човешкото правосъдие, не се убеждавали от оправдателните му думи, макар и да спрели с изобличенията против него и престанали да отговарят на думите му. В това време горещо участие в разговора им взел младият на години Елиуй, син на Варахиила, вузитец от Рамовия род; с пламенно дръзновение се опълчил той против почетния на години страдалец, “задето той оправдаваше себе си повече, отколкото Бога”. Въздавайки на Създателя справедливост, недостъпна за човека, и тоя събеседник виждал причината за страданията на Иов в неговата порочност, дори и незабележима за хорските очи.

- Бог е могъщ и не презира силния с крепкото Си сърце. Той не поддържа нечестивите и не отвръща очите Си от праведниците; но ти - говорел Елиуй на Иова - си преизпълнен

с размишления на нечестивци, защото съдиш, че пратеното ти от Бога е незаслужено, съд и осъждането са близо до теб.

Накрая страдалецът се обърнал с молитва към Бога, Той Сам да засвидетелства неговата невинност.

И наистина Бог отговорил на Иов из бурен вихър и го укорил за намерението да търси сметка за делата на Провидението. Вседържителят посочил на Иов, че са много непостижимите неща за човека в явленията и творенията, дори само от видимата, заобикалящата го природа. И че желанието да се проникне в тайните на Божиите съдби и да се обясни защо Бог постъпва така, а не иначе с хората - това желание вече представлява дръзка самонадеяност.

- Кой е тоя, който омрачава Провидението с думи без смисъл? - питал Иова Господ сред бурята. - Препаши сега кръста си като мъж: Аз ще те питам, и ти ми обяснявай: де беше ти, когато полагах основите на земята? Кажи, ако знаеш. На какво са закрепени основите или кой положи крайъгълния камък, при общото ликуване на утринните звезди, когато всички Божии синове възклицаваха от радост? Давал ли си ти някога през живота си заповед на утринта и посочвал ли си на зората мястото? Знаеш ли наредбите на небето, можеш ли да дигнеш гласа си до облаците, можеш ли да пращаш светкавици… Съда Ми ли искаш да обориш, да Ме обвиниш ли, та себе си да оправдаеш? Такава ли е твоята мишца, както на Бога? Украси се тогази с величие и слава, облечи се в блясък и великолепие; излей яростта на гнева си, погледни всичко, що е горделиво, и го смири; съсипи нечестивите на местата им. Тогава и Аз ще призная, че твоята десница може да те спасява. Който се бори с Вседържителя, който обличава Бога, нека Му отговаря.

И Иов отговорил на Господа:

- Зная, че Ти всичко можеш и че намерението Ти не може да бъде спряно.

- Кой е този, който помрачава Провидението, без да разбира нещо?

- Аз говорих онова, що не разбирах, за чудни мен дела, които не знаех. Слушал бях за Тебе със слуха на ухото, сега пък очите ми Те виждат; затова аз се отричам и разкайвам в прах и пепел; ето, аз съм нищожен; какво ще Ти отговарям? Ръката си турям на устата си.

И после Господ заповядал на приятелите на Иов да се обърнат към него и да го молят да принесе жертва за тях, “защото - казал Господ на Елифаза Теманеца - само неговото лице ще приема, за да не ви отхвърля, задето говорихте за Мене не тъй вярно, както Моят раб Иов”. Приятелите изпълнили Господнята повеля и довели на Иов за жертва седем телци и седем овни. Той принесъл жертва Богу и се помолил за приятелите си. А Бог приел ходатайството на Иов за тях, върнал му телесното здраве и му дал двойно повече от това, което имал преди. Роднините и предишните му познайници, като чули за изцелението му, дошли да го навестят, да тъжат и да се радват с него и всеки му донесъл дар и златен пръстен. Господ пък наградил Иов с благословението Си: той имал четиринайсет хиляди дребен добитък, шест хиляди камили, хиляда рала волове и хиляда ослици. Наместо умрелите му се родили седем синове и три дъщери; и по цялата земя нямало такива хубави жени като дъщерите му, и Иов им дал наследство между братята им. Господ не удвоил броя на децата на Иов, както сторил с богатствата му: за да не сметне някой, че първите му деца са загинали съвсем - не, макар и да са умрели, не са погинали и ще възкръснат във всеобщото възкресение на праведните.

След търпеливо понесените изпитания, Иов живял сто и

четирийсет години (общо живял на земята двеста четиридесет и осем лета), видял потомство до четвърто коляно и умрял в дълбока старост. Сега живее нестареещ и без страдания в царството на Отца и Сина и Светия Дух, Единия Бог, прославян в Троица, защото още при понасянето на злочестини на земята, Иов вече виждал, както и Авраам, великия ден Господен, виждал го и се радвал.

- Зная - казвал той, поразен със смрадни язви, - зная, че Изкупителят ми е жив, и Той в последния ден ще издигне из праха тая моя скапваща се кожа, и аз в плътта си ще видя Бог. Аз сам ще Го видя; моите очи, не очите на другиго, ще Го видят. Сърцето ми се топи в гърдите ми!

Това изповядвал праведният Иов пред другарите си, внушавайки им да се страхуват не от телесните страдания и лишаването от земните блага, а от “меча Господен”, от гнева на Вседържителя, Който отмъщава за неправда.

- Знайте, че има съд - вещае той за наставление на нас, - съд, на който ще се оправдае само имащият истинската премъдрост - страха Господен - и истински разум - отбягването на злото.

Тропарь праведного Иова Многострадального

глас 1

Богатство видев добродетелей Иовлих,/ украсти кознствоваше праведных враг,/ и, растерзав столп телесе,/ сокровище не украде духа,/ обрете бо вооружену непорочнаго душу,/ мене же и обнажив плени:/ предварив убо мя прежде конца,// избави мя льстиваго, Спасе, и спаси мя.

(Видял богатството на Иововите добродетели, врагът кроеше козни, за да окраде праведните дела, и като разтерза телесния стълб, не можа да откраднe съкровището на духа, защото намери непорочната душа въоръжена, а мене оголи и

плени, но избързай, Спасителю, да ме избавиш преди края от лъстивия и ме спаси.)

Ин тропарь праведного Иова Многострадального

глас 2

Память праведнаго Твоего Иова, Господи, празднующе,/ тем Тя молим:/ избави нас от наветов и сетей лукаваго диавола/ и спаси души наша, яко Человеколюбец.

Кондак праведного Иова Многострадального

глас 8

Яко истинен и праведен, богочестив и непорочен,/ освящен же явлься, всеславне, Божий угодниче истинный,/ просветил еси мир в терпении твоем, терпеливейший и доблейший. / Темже вси, богомудре, память твою воспеваем.

(Като истинен и праведен, благочестив и непорочен, бил си осветен, всеславни, истинни Божий угодниче; просветил си света с твоето търпение, най-търпеливи и най-доблестни: затова, богомъдри, всички възпяваме твоята памет.)

Страдание на свети мъченик Варвар воин и другите с него

(† ок. 362 г.)

Когато богоненавистният цар Юлиан Отстъпник започнал война с франките, пратил против тях военачалника Вакх, в чийто полк служил храбрият воин на име Варвар, таен християнин по вяра. Полковете на двете страни се приготвили за битка; сред франките имало един силен, подобен на Голиат боец. Той излязъл пред полка на римляните и ги призовал към единоборство. Но никой не се осмелявал да се сражава с него,

защото силата му ги плашела, а той се надсмивал над тях. Тогава воеводата Вакх, познавайки храбростта на блажения Варвар, го призовал при себе си и го запитал дали може да излезе на борба против този горд боец, хвалещ се със силата си. Варвар, уповавайки се на помощта на своя Господ Иисус Христос, в Когото вярвал, не се отказал от единоборството: въоръжил се с кръстно знамение, той влязъл в единоборство с врага, победил го и го убил с Божията помощ, защото Господ пратил ангел да му помага. Франките били посрамени и изпитали страх, а римляните, въодушевени от мъжество, се устремили против тях и удържали окончателна победа. Тая храброст на блажения Варвар му спечелила още по-голяма чест сред римските полкове и одобрението на царя: той бил почетен със сан на комита.

След тая славна победа над враговете, воеводата Вакх, докато пребивавал с войската си в Тракия, пожелал да принесе жертва на идолите, за да им въздаде благодарност за победата, която приписвал не на Христа, а на суетните си идоли. Той поканил за извършването на нечистите си жертви комитата Варвар като пръв сред победителите. Но воинът открито изповядал, че е християнин, и се отвръщал от идолите. Тогава воеводата съобщил за това на царя, а царят наредил да му доведат Варвар и го принуждавал да принесе жертва на идолите. Но тъй като блаженият не се подчинил, заповядал да го провесят на дървото за мъчения и да режат с меч утробата му, докато вътрешностите му не се изсипали на земята. Но в това време светецът се молел и се явил ангел, който събрал вътрешностите му, положил ги обратно в утробата на мъченика и го изцелил, така че не останала и следа от мъченията по тялото му, а след това го отвързал от дървото. Като видял това чудо, воеводата Вакх, заедно с двама воини - Калимах и Дионисий, повярвали в Христа и Го изповядали, а скверните езически богове похулили. За това по заповед на

цар Юлиан новите изповедници на Христовото име: Вакх, Калимах и Дионисий били обезглавени и така се причислили към небесния лик на светите мъченици. А свети Варвар нечестивият цар заповядал да вържат за желязно колело, под което да накладат силен огън и да го въртят с вързания мъченик, поливайки страдалческото му тяло с врящо масло. Но мъченикът възнесъл топли молитви към Бога и останал напълно невредим: а огънят се устремил върху мъчителите и превърнал двама от тях в пепел. Христовият страдалец бил хвърлен в тъмница, където му се явил Самият Господ и го укрепил.

На сутринта свети Варвар отново бил отведен за мъчения; разпънали го гол на четири посоки и го били безжалостно по гърба и корема с волски жили. После хвърлили мъченика в пещ, която предварително разпалвали три дни. Пребивавайки в нея седем дена, светецът отново останал жив и здрав, без ни най-малка увреда от огъня - излязъл от пещта сякаш от баня, славословейки Бога. Тогава отново го хвърлили в тъмница с множество скорпиони и змии - надявали се, че така ще го погубят. Но и сега, той прогонил от себе си с кръстно знамение отровните гадини и останал невредим.

Тогава жестокият мъчител, който не искал да познае силата Христова, наредил да нагорещят колкото може повече един меден вол и да хвърлят в него мъченика; но светецът останал невредим и там. Той не усещал никаква болка от огъня, а медният вол, сякаш чувствайки горещината на огъня, почнал да се движи като жив, да произнася някакви звуци и да ходи. Като видели това чудо, мнозина езичници повярвали в Христа.

Накрая мъчителят заповядал да отсекат главата на светия мъченик. Така той завършил доблестно своя страдалчески подвиг заради Христа Господа. Благочестивият епископ Филикий взел неговото честно тяло и го погребал с почести в

град Метон Пелопонески, славословейки Христа Бога с Отца и Светия Дух, прославяни навеки, Амин.



buditeli.info © 2017